

15.12.2022

Pelastusjohtaja

---

19 §

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen vastaus Eduskunnan oikeusasiamiehen selvityspyyntöön EOAK/6700/2022

HEL 2022-013298 T 03 01 02

EOAK/6700/2022

Päätös

1. Opiskelijoiden lupa olla mukana ensihoitotehtävällä

Pelastuslaitoksen ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) välisen yhteistoimintasopimuksen mukaan ensihoitoyksiköissä voi olla mukana opiskelijoita tai työharjoittelijoita työnantajan ja ensihoidon vastuulääkärin ohjeiden mukaisesti. Opiskelijalla tai työharjoittelijalla ei voi korvata ensihoitoyksikön varsinaista miehistöä. Vastaava käytäntö ensihoidossa on myös muilla maamme alueilla ja palveluntuottajilla.

Pelastuslaitoksella on vuosittain noin 120–130 ensihoidon opiskelijaa (pelastaja, lähihoitaja, sairaanhoitaja, ensihoitaja-amk). Opiskelijat ovat harjoittelussa pääasiassa opintojensa loppuvaiheessa.

Opiskelijat sitoutuvat noudattamaan tietoturvallisuudesta, tietosuojasta, julkisuudesta ja salassapidosta annettua lainsäädäntöä sekä pelastuslaitoksen ohjeita. Opiskelijoille käydään ensimmäisen työvuoron aikana läpi salassapitosäännökset, pelastuslaitoksen ohjeet sosiaalisen median käytöstä ja valokuvauksesta. Opiskelijoiden kuuluu myös käyttää nimineulaa tai -tarraa, jotta opiskelija voidaan tunnistaa.

Kaikille opiskelijoille on rakennettu perehdytysmateriaali, johon he tutustuvat ennen työharjoittelun aloitusta. Harjoittelun aikana opiskelija perehdytetään ensihoidon eri osa-alueisiin erillisen perehdytyslistan mukaisesti. Opiskelijalle on määritelty harjoittelujakson ajalle ohjaaja pelastuslaitoksen puolesta, joka perehdyttää opiskelijan uuteen työympäristöön ja huolehtii että perehdytysmateriaali ja pelastuslaitoksen ohjeet on sisäistetty (kuten salassapitosäännökset). Opiskelijoiden ohjaamisesta on olemassa erillinen ohjeistus, jossa käydään läpi vastuukysymykset ja potilaiden oikeudet.

Opiskelijat toimivat harjoittelunsa aikana ambulanssissa aina kahden vakituisessa virassa tai toimessa olevan ensihoitajan tai palomies-ensihoitajan kanssa, joilla on vastuu potilaan hoitamisesta sekä opiskelijan ohjaamisesta.

15.12.2022

Pelastusjohtaja

Ensihoidon potilasmateriaali on hyvin laaja kattaen potilaita kaikista eri ikäryhmistä ja sairaustyypeistä. Tämä tarkoittaa mm. vammaapotilaita, myrkytyksiä, rintakipuisia, tajuttomia, mielenterveyspotilaita, synnytyksiä ja elvytystilanteita. Potilaalle kerrotaan opiskelijan läsnäolosta, jos hän on siinä kunnossa, että hän ymmärtää puheen. Potilaalla on mahdollisuus kieltäytyä opiskelijan suorittamista haastattelu/tutkimustyöstä ja tämä päätös ei vaikuta hänen saamaansa hoitoon, josta vastaavat virassa tai toimessa olevat ensihoitajat.

Ensihoitopalvelun tulkinnan mukaan ensihoitopotilaat eivät ole opetuksen kohteena, ensihoidossa ei ole opetuspotilaita. Tilanne on näin ollen aivan erilainen kuin esimerkiksi sairaalan ajanvarauspoliklinikalla tai vuodeosastolla, missä potilas voi olla lääketieteen kandidaattien opetuksen kohteena. Ensihoidossa opiskelijat seuraavat normaalia ensihoitopotilaan haastattelua/tutkimustyötä ja ottavat siihen osaa oman osaamisensa mukaan (esim. verenpaineen tai verensokerin mittausta ja EKG:n rekisteröinti). Merkittävältä osalta ensihoidon potilaista on haasteellista tai jopa mahdotonta pyytää suostumusta etukäteen, kuten elottomuus, tajuttomuus, myrkytys, vakava vamma tai psykoosi tilanteissa. Näiden hätätilapotilaiden hoitoon tutustuminen osana ensihoidon harjoittelujaksoa on opiskelijoille ainoa mahdollisuus päästä seuraamaan, miten näissä kriittisissä tilanteissa toimitaan käytännössä. Valmistuttuaan opiskelijoiden tulee hallita myös näiden potilaiden hoitaminen itsenäisesti. Ensihoitoyksiköt eivät koskaan voi valita tehtäviä, minne he menevät vaan hätäkeskus hälyttää tehtävään sopivimman yksikön. Hälytykseen on reagoitava välittömästi ja usein uusi hälytys tulee tien päällä, kun ollaan palaamassa edelliseltä tehtävältä. Haasteelliseksi muodostuisi tilanne, jossa potilas kieltäytyy opiskelijan läsnäolosta. Minne opiskelija tässä tilanteessa sijoitettaisiin? Ensihoitajat liikkuvat ambulanssilla ja potilaita hoidetaan myös usein ambulanssin sisällä. Jos opiskelija ei voi olla ambulanssissa, niin tilanne muodostuu erittäin hankalaksi tai mahdottomaksi opiskelijan näkökulmasta. Ensihoito ei pysty järjestämään kyseisissä tilanteissa opiskelijalle erillistä kulkuvälinettä sairaalaan tai takaisin ambulanssin omalle asemapaikalle. Tilanne johtaisi väistämättä siihen, että ensihoitoon ei enää pystyttäisi ottamaan opiskelijoita.

Terveysturvallisuudessa on tällä hetkellä merkittävä pula terveydenhuollon ammattilaisista. Ensihoitajien ja lähihoitajien tutkintokoulutukseen kuuluu pakollinen käytännön harjoittelu ensihoidossa, joka on tärkeä osa ammattiin valmistumista. Jos näitä harjoitteluita ei pystyttäisi jatkossa suorittamaan eivät opiskelijat valmistu ammattiin eikä ensihoitoon saada jatkossa ensihoitoasetuksen vaatimusten mukaisia työntekijöitä. Tämä johtaisi ensihoitopalvelun kriisiytymiseen koko Suomessa ja vakavaan potilasturvallisuuden vaarantumiseen.

15.12.2022

Pelastusjohtaja

---

2. Asiakirjapyyntö

Pelastuslaitos on vastaanottanut 25.8.2022 päivätyn tietopyynnön ***** Helsingin kaupungin asianhallinta AHJO-järjestelmän kautta ja pelastusjohtaja ***** on vastannut siihen 1.9.2022. Toinen lisätietopyyntö asiasta on tullut AHJO-järjestelmään 19.9.2022. Valitettavasti tämä tietopyyntö ei ole saavuttanut pelastusjohtaja ***** ja tämän johdosta pelastuslaitos ei ole vastannut esitettyyn tietopyyntöön. Pelastuslaitos pahoittelee asiaa ja toteaa näin puutteen toiminnassaan. Ryhdymme toimenpiteisiin, jotta vastaavanlainen tilanne ei enää toistu.

Vastaukset toisen lisätietopyynnön asioihin:

- Helsingin pelastuslaitoksen hoitamien (häätäkeskuksen hälyttämien) ensihoitopalvelulle kuuluvien hälytystehtävien määrät 2019, 2020 ja 2021 vuosilta (lkm/vuosi)
  - o 2019 yksikköhälytyksiä 63 550
  - o 2020 yksikköhälytyksiä 56 608
  - o 2021 yksikköhälytyksiä 63 888
- Kuinka monta opiskelijaa Helsingin pelastuslaitoksella on ollut 2019, 2020 ja 2021 vuosina (lkm/ vuosi) tutkintoonsa liittyvissä työharjoitteluissa ensihoitoyksiköissä työharjoittelussa ja näistä opiskelijoista tiedot eriteltyinä seuraavasti:
  - a) Pelastajaoppilaat (Pelastusopisto ja Helsingin pelastuskoulu)
    - 2019: 38 opiskelijaa
    - 2020: 6 opiskelijaa
    - 2021: 36 opiskelijaa
  - b) Lähihoitajaopiskelijat (sisältäen mahdolliset oppisopimuskoulutuksessa olevat opiskelijat) ensihoitotyön työharjoittelussa
    - 2019: 48 opiskelijaa
    - 2020: 40 opiskelijaa
    - 2021: 52 opiskelijaa
  - c) Sairaanhoidtaja (AMK) -opiskelijat
    - 2019: 6 opiskelijaa
    - 2020: 5 opiskelijaa
    - 2021: 7 opiskelijaa
  - d) Ensihoitaja (AMK) -opiskelijat
    - 2019: 40 opiskelijaa
    - 2020: 29 opiskelijaa
    - 2021: 32 opiskelijaa

15.12.2022

Pelastusjohtaja

---

3. Pelastuskomentajan osallistuminen ensihoitotehtävälle

Pelastuslaitoksen toimintaa johtaa pelastuskomentaja ***** Pelastuskomentajan toimivallasta määrätään Helsingin kaupungin hallintosäännön 16 luvun 11 §:ssä.

Pelastuskomentaja vastaa pelastuslaitoksen strategisesta ohjauksesta ja seurannasta, toiminnan, talouden ja henkilöstön kokonaisuuden suunnittelusta, koordinoinnista, kehittämisestä ja seurannasta sekä pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmän kehittämisestä ja arvioinnista.

Pelastuslaitoksella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistoimintasopimus HUSn kanssa ensihoitopalveluiden hoitamisesta. Sopimuksen on allekirjoittanut pelastuslaitoksen osalta pelastuskomentaja *****

Pelastuskomentaja on kantelijan esittämänä ajankohtana ollut seuraamassa yhteistoimintasopimuksen toteutumista ensihoitoyksikössä käytännön työtä seuraamalla.

Ensihoitoasetuksen mukaan ensihoitoyksikössä toisen ensihoitajan on oltava vähintään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon taikka sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö. Pelastuskomentajalla on pelastajatutkinto suoritettuna ja häntä sitoo vaitiolovelvollisuus ensihoitotehtävillä.

Lisätiedot

Kari Porthan, ensihoitopäällikkö, puhelin: 310 30170
kari.porthan(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hallintokantelu

Otteet

Ote
Vastaanottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, hallintokantelu

15.12.2022

Pelastusjohtaja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 19 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Hallintolaki 53 d §

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Pelastuslaitos
Pelastustoimen osasto

Pöytäkirja

6 (6)

15.12.2022

Pelastusjohtaja

Vesa Halonen
pelastusjohtaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 15.12.2022.

Postiosoite
PL 112
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite
Agricolankatu 15
Helsinki 53
<https://www.hel.fi/pela/fi>

Puhelin
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
Alv.nro